

Asia: VN/18327/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Viite: VN/18327/2022

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finlandin lausunto koskien hallituksen esitystä laiksi vaihtoehtoisella käyttö-voimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta.

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finland ry kiittää mahdollisuudesta lausua vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien paketti- ja kuorma-autojen tukemista koskevan lain muuttamisesta.

ITS Finland toimii digitaalisen liikenteen ja kuljetuksen kehittämisen yhteistyöfoorumina kooten hallinnon, tutkimuksen ja elinkeinoelämän toimijat yhteen. ITS Finland on voittoa tavoittelematon asiantuntijaverkosto, johon kuuluu yli 100 jäsenorganisaatiota, joissa työskentelee yli 30 000 työntekijää. Yhdistyksen tavoitteena on edistää liikenteen digitalisaation ja liikenteen uusien palvelujen toteuttamisen yleisiä edellytyksiä sekä tehdä tunnetuksi tieto- ja viestintätekniikan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

ITS Finland on ollut laajamittaisesti edistämässä sähköisen raskaan liikenteen ekosysteemin kehittämiseen myönnettävän avustuksen voimaantuloa ja toimii aktiivisesti sähköistyvän raskaan kaluston hankekoko-naisuuksien parissa.

ITS Finland toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Sähköistyminen on maantieliikenteen lähitulevaisuuden suurin muutosajuri ja Suomen sisäisistä tavara-tonneista 86 %:n kulkiessa maanteitse*1, tulee Suomen olla sähköisen raskaan liikenteen kehityksen kärjessä. Suomessa on hyviä kokemuksia sähköisen liikenteen liiketoiminnan tukemista ja tukemisen positiivisista vaikutuksista yritystoimintaan ja liikenteen digitalisaation edistämiseen. Virta, Kempower, Plugit ja monet muut alan toimijat ovat kansainvälisiä sähköisen liikenteen infrastruktuurin edelläkävijöitä, jotka mahdollistavat sähköajoneuvojen kustannustehokkaan toiminnan ja jotka ovat tehokkaasti kyenneet hyödyntämään suomalaisia tuki-instrumentteja.

Nykyisen energiakriisin oloissa on tärkeää saada riittävä määrä sähköisiä kuorma- ja pakettiautoja käyttöön, jotta näistä saadaan riittävästi kokemuksia ja yhä useampi yritys uskaltaa siirtyä fossiilisista poltto-aineista tulevaisuuden älykkäisiin ja sähköisiin ajoneuvoihin, jotka integroituvat kiinteästi osaksi energia-järjestelmäämme. ITS Finland näkeekin hankintatukien hakuaikojen pidentämisen ja lain voimassaoloajan pidentämisen kannatettavaksi.

Hakuaikojen pidentämisen ja lain voimassaoloajan pidentämisen lisäksi ITS Finland näkee, että Suomen logistiikka-alan toimintaedellytysten turvaamiseksi siirtymää kuorma- ja pakettiautokalustossa tulisi nopeuttaa. Erilaiset hankintatuet, joiden korotuksia tulisi tarkastella, yhdistettynä kehittyneisiin reittien op-timointi ja kiinteistöjen energianohjausjärjestelmiin mahdollistaisivat aiempaa nopeamman ja kustannustehokkaamman siirtymän kohti fossiilitonta ja älykästä logistiikkajärjestelmää.

Lisäksi ITS Finland toteaa, että hankintatukia olisi hyvä laajentaa myös polttokennokalustolle, jota tarvitaan erityisesti pitkien etäisyyksien ja raskaiden kuormien kuljettamiseen.

Tukiaikojen ja lainsäädännön pidentämisen vaikutukset

ITS Finland näkee hankintatukien nopeuttavan tarvittavaa siirtymää kohti 0-päästöisiä ajoneuvoja, mutta esittää huolensa tuen mahdollisesta riittämättömyydestä. Sähköisten ajoneuvojen markkina henkilöautopuolella on positiivisessa mielessä "räjähtänyt käsiin" kuluneen 12 kuukauden aikana ja kehitys vain kiihtyy nykyisestään. Samanlainen nopea kehityskulku tulee tapahtumaan myös sähköisten pakettiautojen saralla ja myöhemmin kuorma-autojen saralla. ITS Finland näkee, että tuilla saadaan suurin positiivinen vaikutus, mikäli ne onnistutaan kohdistamaan oikea aikaisesti

markkinan kehityksen kannalta. Tämä aikajakso kattaa innovaatioiden omaksujakategoriat ”innovators” ja ”early adopters” sekä mahdollisesti pienen osan ”early majority” ryhmästä.

Juuri lanseerattu Yhdysvaltain ilmastopaketti sekä EU:n kiristyvät päästötavoitteet paketti- ja kuorma-autojen saralla kirittävät 2020-luvun ajoneuvomarkkinaa entistä sähköisempään suuntaan. Tätä kehitystä peilaten suomalaisten yritysten tulisi olla sähköistymisen eturintamassa, jotta pystymme hyödyntämään alan innovaatiot kilpailijoita nopeammin. Sähköistyvän liikenteen ja logistiikan ekosysteemien ja energijärjestelmään integroitumisen keskiössä ovat älykkäät palvelut, jotka yhdistävät ajoneuvot, latausinfra ja energiamarkkinat saumattomasti. Palveluiden skaalaus ja tätä kautta saatavat hyödyt vaativat kuitenkin riittävän massan ajoneuvoja, joiden avulla piloteista kyetään skaalaamaan aitoa liiketoimintaa.

Ajoneuvomarkkinoilla vallitsi jo aiemmin merkittävä epävarmuus tuotantohaasteista johtuen, jotka ovat Venäjän hyökkäyksen myötä vain lisääntyneet. Alan asiantuntijat ovat sitä mieltä, että ajoneuvovalmistajat priorisoivat tuotannossaan nollapäästöisiä ajoneuvoja, mutta näidenkin kohdalla tuotantomäärät ovat tavoiteltuja määriä alhaisempia tai ainakin tuotantoaikataulut laahaavat tavoiteaikataulujen perässä komponenttipulan johdosta. Viivästysten johdosta on tärkeää jatkaa hankintatukien ja lainsäädännön voimassaoloaikaa ainakin vuoteen 2024 saakka.

Lopuksi

ITS Finland näkee hankintatuen hakuajojen sekä lain voimassaoloajan pidentämisen yksinomaan positiivisena asiana kiinnittäen silti huomiota riittävien tukisummien varaamiseen valtion budjetissa. Suomi on kilpailijamaitamme riippuvaisempi kumipyörälogistiikasta, jolloin tämän kustannustehokkuus ja tähän johtavat uudet innovaatiot ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Kunnioitavasti,

Eemil Rauma

CIO, liikenteen kiertotalouden asiantuntija

ITS Finland ry

1) VTT 2021

Forsblom Marko
ITS Finland ry

Rauma Eemil
ITS Finland ry